

אשריכם ישראל!

ה' אש"י אש"י
הרב דוד טייטלבוים

(1) ימים יוצרו וזו אחד' - זה יום הכיפורים לישראל, שהוא שמחה גדולה לפני מי שאמר והיה העולם, שנתנו באהבה רבה לישראל. (מדרש אליהו רבה פרשה א')

(2) רבי אומר שיום הכיפורים מכפר גם לשאינם שבים. לכאורה זה יום סיום של כל מאמצי התשובה שלנו ומתוך כך נזכה להפיק תוצאות מן המאמצים. אבל יש ידיעה של רבי שהיה 'קרוב למלכות', לרבונו של עולם, שיום הכיפורים הוא בעצם היום הזה. מכפורש בתורה - 'כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם'. (שיחות הרב צבי יהודה ליום כיפור)

(3) אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין, שלא לבייש את מי שאין לו. כל הכלים טעונים טבילה. ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים. ומה היו אומרות? בחור, שא נא עיניך וראה, מה אתה בורר לך. אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. 'שקר החן והבל היופי, אשה יראת יי היא תתהלל' ואומר: תנו לה מפרי ידיה, ויהללוה בשערים מעשיה.

וכן הוא אומר: 'צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת ליבו'. ביום חתונתו, זו מתן תורה. וביום שמחת ליבו, זה בנין בית המקדש, שייבנה במהרה בימינו, אמן. (משנה תענית, ד, ח')

פירוש ברטנורא:

במלך שלמה - הקב"ה שהשלום שלו:

אמו - כנסת ישראל:

זה מתן תורה - יוה"כ שבו נתנו לוחות אחרונות:

זה בנין בית המקדש - שנתחנך ביוה"כ

(4) להיות כי הקב"ה חפץ כיום בדביקות של ישראל שיתעלו היום למעלה מבחי' המלאכים להיות ראויים לעמוד בהיכל המלך [...]. הנה עוצם וכוחו של יום הזה גורם שימחול ויסלח הקב"ה לכל עוונם ולא יראה בהם ערוות דבר כדי שיהיו ראויים לעמוד לפני המלך בדביקות הנעלה ההוא. [...]. והנה זהו שאומרים מחול לעונותינו ביום צום הכפורים הזה כו' כאמור אנכי הוא מוחה פשעיך למעני. פי' למעני כדי שיוכלו להתעלות אל דביקות העליון לכך אנכי הוא מוחה פשעיך כו'. (תפארת שלמה)

(5) לך אלי תשוקתי. בך חשקי ואהבתי.

לך לבי וכלייתי. לך רוחי ונשמתי...

לך אוזנה ואתונדה. עלי חטאי ורשעתי.

לך ישעי סלח רשעי. ואת פשעי ואשמתני... (מתוך פיוט 'לך אלי תשוקתי' לאבן עזרא)

(8) טרף בקלפי והעלה שני גורלות.

אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב עליו לעזאזל.

הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו.

אם של שם עלה בימינו, הסגן אומר לו, אישי כהן גדול, הגבה ימינך.

ואם של שם עלה בשמאלו, ראש בית אב אומר לו, אישי כהן גדול, הגבה שמאלך.

נתנו על שני השעירים ואומר, לה' חטאת.

רבי ישמעאל אומר, לא היה צריך לומר חטאת, אלא לה'.

והן עונים אחריו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. (משנה יומא, ד, א')

פירוש ר'ע מברטנורא:

טרף בקלפי - טרף הטף ולקח פתאום בחטיפה בקלפי, ששינוי למעלה וקלפי היתה שם. ולמה בחטיפה, כדי שלא יתכוין להכיר במשמושו איזה של שם ויטלנו בימין, לפי שסימן יפה היה כשהיה עולה בימין: